

یادداشت

تجربه‌های اقتصادی امضای امریکایی

■ **جعفر صارمی - پژوهشگر اقتصادی**

در روزهایی که هیئت مذاکره‌کننده ایرانی زیر نظر آقای قالیباف راهی پاکستان می‌شود تا پای میز مذاکره با امریکا بنشینند، مرور تجربه‌های تاریخی پیمان‌شکنی‌های این کشور ضرورتی انکارناپذیر است تا مبادا همان در تاریخ روابط بین‌الملل، توافقات اقتصادی و تجاری به عنوان ستون فقرات اعتماد میان کشورها شناخته می‌شوند. با این حال، نگاهی به تاریخچه تصمیمات یک‌جانبه ایالات متحده نشان می‌دهد این کشور در مقاطع مختلف، تعهدات بین‌المللی خود را به راحتی قربانی تغییر سیاست‌های داخلی کرده‌است.

آشکارا ترین و نزدیک‌ترین نمونه این رویکرد در دوران معاصر، خروج یک‌جانبه امریکا بر برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۲۰۱۸ است. پس از امضای این توافق در سال ۲۰۱۵، یک چشم‌انداز اقتصادی جدید شکل گرفت. کشورهای اروپایی و آسیایی با تکیه بر تضمین‌های بین‌المللی و قطعنامه‌های شورای امنیت، میلیارد‌ها دلار قرارداد سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی، هوانوردی و صنایع مختلف امضا کردند.

اما با تغییر دولت در امریکا، واشینگتن به طور ناگهانی از این توافق خارج شد. وجه اقتصادی این خروج بسیار ویرانگر بود؛ امریکا با استفاده از اهرم تسلط خود بر سیستم مالی جهانی، شرکای تجاری را مجبور کرد بین «بازار امریکا» و «سرمایه‌گذاری در ایران» یکی را انتخاب کنند. این اقدام خسارات مالی سنگینی به اقتصاد ایران وارد کرد و شرکت‌های بین‌المللی را نیز مجبور به لغو میلیارد‌ها دلار قرارداد کرد و نشان داد امضای دولت امریکا، تضمین مالی معتبری برای سرمایه‌گذاران جهانی نیست.

شاید فکر کنید این تنها باری است که امریکا زیر عهده‌های خود و شرکای اقتصادی‌اش را در یک‌بن بست مالی رها کرده‌است؛ اما تاریخ اقتصاد جهان روایت دیگری دارد. برای درک بهتر این‌س موضوع باید به اوایل دهه ۱۹۷۰ میلادی بازگردیم.

■ **شوگ نیکسون و فروپاشی بر تون وودز**

پس از جنگ جهانی دوم، سیستم مالی جهان بر اساس توافق «برتون وودز» پایه‌گذاری شد. در این سیستم، امریکا به جهان تعهد داده بود که هر اونس طلا را معادل ۳۵ دلار ثابت نگه دارد و کشورها می‌توانستند دلارهای خود را هر زمان که بخواهند به طلا تبدیل کنند. این تعهد باعث شد دلار به ارز ذخیره جهانی تبدیل شود.

اما در اواخر دهه ۱۹۶۰، امریکا به دلیل هزینه‌های سرسام‌آور جنگ ویتنام، شروع به چاپ بی‌رویه پول کرد و تورم بالا رفت. در این میان، نقطه عطف ماجرا زمانی رقم خورد که بریتانیا، یعنی نزدیک‌ترین متحد و شریک اول امریکا، متوجه کاهش ارزش واقعی دلار شد. در اوایل اگوست ۱۹۷۱، ریچارد نیکسون بریتانیا رسماً درخواست کرد تا بخش بزرگی از ذخایر دلاری خود (حدود ۱۹۷۰میلیارد دلار) را به طلا تبدیل کند.

این درخواست بریتانیا رنگ خطر را برای واشینگتن به صدا درآورد و نشان داد، امریکا در زمان به خطر افتادن منافع اقتصادی‌اش، حتی به شریک اول و استراتژیک خود نیز رحم نمی‌کند. در ۱۵ اگوست ۱۹۷۱، ریچارد نیکسون در یک سخنرانی تلویزیونی یک‌جانبه اعلام کرد که قابلیت تبدیل دلار به طلا را متوقف می‌کند. امریکا با لغو این تعهد، ارزش دارایی‌های دلاری سایر کشورها را یک‌کشه کاهش داد. جان کالانی، وزیر خزانه‌داری وقت امریکا، پاسخ به اعتراض هیئت‌های اروپایی جمله تارخچی و مغروران‌های را به زبان آورد: «پول بیار ماست، اما مشکل شماست.»

این روند ناآیدهد گرفتن تعهدات، در دهه‌های بعد نیز به اشکال مختلف تکرار شد.

■ **خروج از پیمان تجارت ترانس - پاسیفیک (TPP)**

پیمان TPP یک بلوک اقتصادی عظیم بود که حدود ۴۰ درصد از اقتصاد جهان را شامل می‌شد. متحدان آسیایی امریکا مانند ژاپن، ویتنام و مالزی، با وعده دسترسی آزاد به بازار امریکا، دست به جراحی‌های اقتصادی در دناکی در داخل کشورها میزدند. آنها میلیون‌ها دلار صرف تغییر ساختار کشاورزی، قوانین کار، حقوق مالکیت معنوی و تنظیم مجدد تجزیه‌های تأمین خود کردند تا با استانداردهای سخت‌گیرانه امریکا هماهنگ شوند. اما در اوایل سال ۲۰۱۷، امریکا با یک فرمان اجرایی از این پیمان خارج شد. این تصمیم، شرکای آسیایی را با هزینه‌های سنگین تغییر ساختار اقتصادی و بدون دسترسی به بازار وعده داده شده رها کرد و باعث شد تا سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی آنها در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد.

■ **بشت‌پازدن به تعهدات مالی توافق اقلیمی پاریس**

توافق پاریس یک تعهد مالی بزرگ و حیاتی برای کشورهای در حال توسعه بود. این کشورها متقاعد شده بودند که در ازای کاهش رشد صنایع آلاینده خود، از طریق «صندوق اقلیم سبز» کمک مالی دریافت کنند تا زیرساخت‌های انرژی پاک (مانند نیروگاه‌های خورشیدی یا سدهای مقابله با تغییرات جوی) بسازند. امریکا متعهد به پرداخت ۳میلیارد دلار شده بود. با خروج امریکا این توافق، کسری ۳میلیارد دلاری (زیر اینها یک میلیارد دلار پرداخت شده بود) مستقیماً به پروژه‌های زیرساختی در کشورهای فقیرتر ضربه زد. این خلف وعده، بودجه‌بندی بسیاری از کشورهای در حال توسعه را فلج کرد و پروژه‌های حیاتی آنها را نیمه‌کاره گذاشت.

■ **اخادی اقتصادی در بازنگری پیمان نفتا (NAFTA)**

پیمان نفتا قطی بیش از دو دهه، تجزیره تأمین پیوسته‌ای به ارزش ۱میلیارد دلار میان امریکا، کانادا و مکزیک ایجاد کرده بود (به خصوص در صنایع خودروسازی و کشاورزی). دولت امریکا در سال ۲۰۱۷ با تهدید به پاره کردن کامل این توافق، از یک ابزار غیرمعارف به نام «هند ۲۳۲» (تعرفه‌های مرتبط با امنیت ملی) استفاده کرد و روی واردات فولاد و آلومینیوم کانادا و مکزیک تعرفه‌های سنگینی بست. این اقدام که به نوعی اخادی آشکار اقتصادی بود، باعث سقوط ارزش بوی مکزیک و ایجاد بحران در صنایع فلزی کانادا شد. واشینگتن با نگرگان گرفتن اقتصاد همسایگانش، آنها را مجبور کرد توافق جدید (USMCA) را بپذیرند که در آن سهمیه صادرات خودروی مکزیک محدود شده و امتیازات اقتصادی یک‌طرفه‌ای به واشینگتن واگذار می‌شد. در آستانه‌ای که هیئت مذاکره‌کننده ایرانی پای میز مذاکره می‌نشینند، برسی این روند تاریخی پیامی روشن دارد. از نقض تعهد طلا در برابر بریتانیا تا پاره کردن برجام و TPP، اقتصاد جهان بارها تاوان رویکردهای یک‌جانبه امریکا را داده‌است. هژمونی دلار و تسلط بر بازارهای جهانی، به واشینگتن این امکان را داده تا تعهدات مکتوب خود را نادیده بگیرد؛ تجربه‌ای که به شرکای تجاری ثابت کرده در مواجهه با اقتصاد امریکا هیچ معاهده‌ای دارای تضمین قطعی نیست.

اما این بار شرایط متفاوت است. در برجام، ایران بود که تلاش می‌کرد اعتماد امریکا را جلب کند؛ تعهدات سنگین هسته‌ای را پذیرفت، ذخایر اورانیوم را کاهش داد، سانتریفیوژها را از مدار خارج کرد و در نهایت حاصلش خروج یک‌جانبه واشینگتن و بازگشت تحریم‌های ویرانگر بود. حالا که ایران در میانه جنگ قرار دارد، معادله باید معکوس شود؛ این بار امریکا است که باید خود را اثبات کند.

تاریخ نشان داده وعده‌های واشینگتن بدون اجرای عملی، ارزشی ندارند. بنابراین، هر توافق جدیدی باید مشروط به عمل کامل و قابل راستی‌آزمایی امریکا به تعهداتش باشد؛ نه وعده‌های کاغذی، بلکه اقدامات ملموس که اعتماد از دست رفته را بازسازی کنند. مذاکره‌کنندگان ایرانی این بار نه با انتظار جلب رضایت طرف مقابل، بلکه با درس‌های تلخ گذشته و اصرار بر اثبات عملی نیت امریکا، پای میز می‌نشینند.

گزارش یک

هادی اسماعیلی

یک کارشناس اقتصادی معتقد است دولت با اجرای طرح جدید سه‌سامانه «کات» در حمایت از کسبو کارهای خرد و متوسط، به جای رویکرد سنتنی و پول پاشی‌های بی‌هدف در اقتصاد، یسا تخصیص هوشمندانه ۸۰هزارمیلیارد تومان تسهیلات، مستقیماً به رای‌های زیرین تولید تمرکز کرده است. این راهبرد هادایت اعتبارات بانکی به سمت بخش‌های مولد را تضمین و با تمرکز بر بنگاه‌های کوچک و متوسط از فروپاشی زنجیره تأمین و ایجاد بحران‌های اجتماعی ناشی از بی‌کاری پس از جنگ جلوگیری می‌کند.

شرایط اقتصادی کنونی موضوع حمایت از نیروی کار را به یک الزام تبدیل کرده‌است و در این راستا، یکی از اقدامات کلیدی برای حفظ ثبات بازار کار، استفاده هوشمندانه و هدفمند از ابزارهای حمایتی دولت به نفع بازگران و کارگانهایی است که محور اشتغال کشور را تشکیل می‌دهند.

وزارت امور اقتصادی و دارایی با تکیه بر تجربیات به‌دست‌آمده در دوره‌های بحران پیشین، از مدت‌ها قبل برنامه‌ای کارشناسی شده برای حمایت از کسبو کارهای خرد و متوسط طراحی کرده بود. همین پیش‌نگری موجب شدد بلافاصله پس از آرام‌شدن شرایط و آغاز سال کاری جدید، این برنامه بدون اتلاف وقت وارد مرحله اجرا شود. بسته حمایتی تدوین شده، با محوریت بانک‌های دولتی

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۸۵۳۳

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

از ۸۰ درصد حفظ شده باشد، نرخ ۲۳ درصد همراه با جریمه تا ۲۵درصد تعیین خواهد شد.

یکی از ویژگی‌های برجسته این تسهیلات، پرداخت فوری پس از تکمیل مدارک در سه‌سامانه است. این پرداخت بدون انتظار، به کارگانهایی که در شرایط حساس قرار دارند کمک می‌کند تا بدون تأخیر به تعهدات مالی خود در برابر کارکنان عمل کنند. ضمن اینکه دو ماه دوره تنفس و سپس امکان بازپرداخت طی شش ماه در قالب دو تا چهار قسط نیز فراهم شده است. به جای آنکه منابع بانکی در قالب سیاست‌های غیرهدفمند توزیع شوند، وزارت اقتصاد مسیر مشخص و مبتنی بر حفظ اشتغال را انتخاب کرده است. بر اساس برنامه‌ریزی انجام‌شده در مجموع ۸۰هزار میلیارد تومان تسهیلات اشتغال به‌بنگاه‌های کوچک و متوسط تخصیص خواهد یافت؛ اقدامی که هم از تولید حمایت می‌کند و هم مانع بروز موج جدید بیکاری می‌شود. نکته مهم دیگر، نقش تحول‌آفرین سه‌سامنه «کات» در حذف بوروکراسی سنتی و زمانبر است. این سامانه به‌صورت خودکار ۱۷ تا ۱۸ استعلام استاندارد بانکی را بدون حضور متقاضی و به شکل برخط انجام می‌دهد. همین سازوکار هوشمند باعث شده که از لحظه ثبت‌نام تا دریافت پیامک تأیید، فاصله‌های اندک وجود داشته باشد.

با فعال‌شدن مرحله دوم ثبت‌نام، کمتر از یک روز پس از بازگذاری اطلاعات، دریافت تسهیلات برای صاحبان کسبوکار رخ می‌دهد. این تحول ساختاری در نظام تسهیلات‌دهی، نه‌تنها سرعت حمایت‌ها را افزایش می‌دهد، بلکه انگهی جدیدی از ارتباط دولت، شبکه بانکی و بنگاه‌ها را رقم می‌زند که هدف آن حفظ اشتغال و ثبات اقتصادی در شرایط پسا رکود است.

بنابراین سه‌سامانه کات یک رویکرد جدید و منحصر به فرد در حذف بوروکراسی دریافت وام ازسوی مشاغل خرد و متوسط است که با انجام خودکار ۱۸ استعلام استاندارد و به‌صورت برخط، فرایند پیچیده تأیید اعتبار را در کسری از ساعت انجام می‌دهد. دریافت پیامک تأیید و اعلام مرحله دوم دریافت وام در کمتر از یک روز انجام خواهد شد و به ازای عدم تعدیل هسر کارگر، صاحب کارگاه ۴۴میلیون تومان وام دریافت خواهد کرد.

در همین رابطه، امیرحسین اقبالی، کارشناس اقتصادی، در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به رویکرد جدید سه‌سامنه کات وزارت اقتصاد در حمایت از کسبوکارهای خرد و متوسط، به کارگیری منابع وام اشتغال به شکل هدفمند را فراتر از پول‌پاشی دانست و گفت: «در رویکردی نوآورانه و به‌دور از سیاست‌های سنتی پول‌پاشی، وزارت اقتصاد با تمرکز بر حفظ اشتغال در بنگاه‌های کوچک و متوسط (دوالی ۵۰ تا ۸۰۰ مبلغ ۸۰ هزارمیلیارد تومان تسهیلات اشتغال را تخصیص داده است. این سیاست، نه‌تنها اعتبارات بانکی را به سمت تولید هدایت می‌کند، بلکه با نظارت

دولت با سامانه کات در حال حمایت هوشمندانه

از کارگاه‌های تولیدی در ازای عدم تعدیل نیروی کار است

اعطای تسهیلات به بنگاه‌های خرد و متوسط در ازای حفظ نیروی کار

سامانه «کات» برای بنگاه‌های خرد و متوسط فعال می‌شود تا کارفرماها

اطلاعات دقیق کارگران را بر اساس آخرین لیست بیمه بارگذاری کنند

و برای هر فرد شاغل در کارگاه ۴۴میلیون تومان تسهیلات تخصیص می‌یابد

«

سامانه کات به‌صورت خودکار، ۱۷ تا ۱۸ استعلام استاندارد مورد نیاز برای پرداخت تسهیلات را انجام می‌دهد. این فرایند کاملاً برخط و بدون نیاز به مراجعه حضوری یا جمع‌آوری دستی مدارک صورت می‌گیرد که این امر، سرعت و دقت را به ازای معاف می‌آورد

دقیق بر عدم تعدیل نیروی کار، تضمین‌کننده ثبات اقتصادی در دوران پسا رکود است. آنچه این برنامه حمایتی را از سایر اقدامات متمایز می‌سازد، ویژگی منحصر به فرد سه‌سامانه کات است. این سامانه با رویکردی قاطعانه در جهت حذف مراحل دست‌وپاگیر و زمانبر اداری، فرایند پرداخت تسهیلات را متحول کرده است. «وی افزود: «سه‌سامانه کات به‌صورت خودکار، ۱۷ تا ۱۸ استعلام استاندارد مورد نیاز برای پرداخت تسهیلات را انجام می‌دهد. این فرایند کاملاً برخط و بدون نیاز به مراجعه حضوری یا جمع‌آوری دستی مدارک صورت می‌گیرد که این امر، سرعت و دقت را به ازای معاف می‌آورد. بلافاصله پس از ثبت‌نام اولیه و بازگذاری اطلاعات در سامانه کات، پیامک تأیید به صاحبان کسبوکار ارسال می‌شود. این پاسخگویی آنی، اطمینان خاطر را برای متقاضیان فراهم کرده و گام اول را با سرعت طی می‌کنند. در مرحله دوم برای دریافت وام، یعنی اعلام آمادگی پرداخت، کمتر از یک روز پس از ثبت‌نام اولیه به صاحبان کسبوکار ابلاغ می‌گردد. به این ترتیب، با بهره‌گیری از فناوری و حذف موانع بوروکراتیک، سامانه کات مسیری هموار و سریع را برای دسترسی کسبوکارهای خرد و متوسط به منابع مالی مورد نیازشان فراهم آورده است. این نوآوری، گامی بلند در جهت تحقق اهداف اشتغال‌آزایی و حفظ نیروهای کار در دوران حساس اقتصادی محسوب می‌شود.»

اقبالی با اشاره به اهمیت حمایت از مشاغل خرد و متوسط پس از جنگ تحمیلی سوم خاطرنشان کرد: «پس از گذشت دوران پرچالش جنگ تحمیلی نسوم و مواجهه با رکود اقتصادی ناشی از آن، یکی از حیاتی‌ترین چالش‌های پیش روی مدیریت کشور، مدیریت بحران اشتغال و جلوگیری از تعدیل گسترده کارگران است. در این میان، اتخاذ رویکردی مبتنی بر حمایت از ساختار تولیدی، به‌ویژه کارگاه‌های کوچک و متوسط، به عنوان یک اقدام کلیدی و استراتژیک مطرح می‌شود. تمرکز بر این واحدها نه تنها باعث حفظ ثبات اجتماعی می‌شود، بلکه به عنوان هسته اصلی تولید، موتور محرک بازگشت به رشد اقتصادی در دوران پس از جنگ عمل خواهد کرد.»

در خواست فعالان بازار سرمایه برای بازگشایی تدریجی بورس

در شرایطی که همه بازارها فعالیت خودشان را بعد از جنگ تحمیلی سوم آغاز کرده‌اند، فعالان بازار سرما یه نیز چشم‌انتظار شروع فعالیت بورس بعد از حدود ۵۰روز تعطیلی هستند

بازار، در روزهای نخست بازگشایی می‌تواند مانع از شکل‌گیری روندهای نزولی شدید شود.

مدیریت جریان اطلاعات و شفاف‌سازی نیز از دیگر الزامات مهم است. همچنین ارائه گزارش‌های شفاف در وضعیت صنایع، میزان آسیب‌ها و چشم‌انداز متغیرهای کلان، به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا تصمیمات منطقی‌تری اتخاذ کنند.

در کنار این موارد، کنترل اعتباردهی کارگزاری‌ها نیز اهمیت دارد. در دوره‌های پریسک، استفاده بیش از حد از اعتبار می‌تواند نوسانات بازار را تشدید کند. بنابراین، اعمال محدودیت موقت بر اعطای اعتبار جدید یا بازنگری در نسبت‌های اعتباری، می‌تواند از افزایش ریسک سیستماتیک جلوگیری کند.

■ **ضرورت بازگرداندن ثبات به بازار سرمایه در کوتاه‌ترین زمان**

یکی از مهم‌ترین اولویت‌های فعلی سیاستگذاران اقتصادی باید بازگرداندن ثبات به بازار سرمایه در کوتاه‌مدت زمان ممکن باشد. کارشناسان تأکید دارند که بازگشایی موفق بازار سرمایه در شرایط بحرانی، نیازمند مجموعه‌ای از سیاست‌های کنترلی کوتاه‌مدت و اقدامات اعتمادساز است. اگرچه ابزارهای مانند دامنه نوسان یا محدودیت فروش می‌توانند از شدت نوسانات بکاهند، اما آنچه در بلندمدت تعیین‌کننده است، کاهش سطح ابهامات سیاسی خواهد بود. افزون بر این مسئله، سیاستگذار در حال حاضر با ابهاماتی درخصوص شکل‌گیری صرف فولادی ها و بازگشایی بازار احتیاط می‌کند. این در حالی است که استراتژی مذکور نمی‌تواند ادامه‌دار باشد و در نهایت، بازار به چرخه معاملات برمی‌گردد.

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

تصویر

شواهد نشان می‌دهد در این دوره، صندوق‌های درآمد ثابت بیشترین جذب پول حقیقی را داشته‌اند اما صندوق‌های طلا پرنوسان ظاهر شدند. پس از شروع جنگ، دو کلاس دارایی شامل صندوق‌های درآمد ثابت و صندوق‌های کالایی به‌صورت تدریجی بازگشایی شدند که در مجموع بخش قابل‌توجهی از بازار سرمایه را دربرمی‌گیرند. برآوردها نشان می‌دهد ارزش دارایی صندوق‌های درآمد ثابت به حدود ۷۰۰هزارمیلیارد تومان و صندوق‌های کالایی نیز به حدود ۵۵۰هزارمیلیارد تومان رسیده که در مجموع نزدیک به هزار و ۲۰۰همت از بازار را شامل می‌شود. بر اساس گزارش‌ها، روز یک‌شنبه و در دومین روز معاملاتی هفته، استقبال سرمایه‌گذاران از صندوق‌های درآمد ثابت بار دیگر افزایش یافت. هر چند روز شنبه کمترین میزان ورود پول حقیقی به صندوق‌های درآمد ثابت از ابتدای جنگ ثبت شد که عامل اصلی این موضوع اقبال حقیقی‌ها از صندوق‌های طلا بود؛ با این حال در معاملات روز یک‌شنبه سرمایه‌های خرد به سمت صندوق‌های درآمد ثابت حرکت کردند. بنابراین صندوق‌های درآمد ثابت به نوعی برندگان تعطیلی بازار سرمایه بوده‌اند.

این وضعیت در غیاب بازار سرمایه، البته یک پیام روشن به سرمایه‌گذاران مخابره کرد و آن اینکه جریان نقدینگی در حال حرکت از دارایی‌های دلاری به سمت ابزارهای ریالی است. صندوق‌های درآمد ثابت با جهش ۳۴ درصدی در جذب سرمایه خرد ۶/۶همت نقدینگی، پربازده‌ترین مقصد پول بودند؛ در حالی که صندوق‌های طلا و نقره طی یک هفته گذشته با ارزش‌های ۲ تا ۴/۵ درصدی و خروج محسوس پول حقیقی مواجه شدند. این جابه‌جایی

در مقابل دسته اول که با بسته بودن بورس در شرایط جنگ موافق هستند، برخی اما معتقدند که ادامه این وضعیت لطمات بیشتری به بازار می‌زند. در واقع به گفته آنها، این بی‌زمانی و نبود چشم‌انداز مشخص باعث قفل شدن نقدینگی شده و اعتماد سرمایه‌گذاران را تخریب می‌کند؛ کما اینکه همین حالا نیز تعطیلی بورس به سود برخی بازیگران بازار تمام شده است.